

NOVA PRAVA

Gredništvo in uprava v Ljubljani,
Gradišče št. 7. — Telefon št. 77.

NARODNO-SOCIJALISTIČNI TEDNIK

Naročnina: 4 Din., za inozemstvo
6 Din. na mesec. Izhaja ob sobotah.

Tovariši!

Iz vseh meščansko - kapitalističnih vrst se te dni pritiska na Vas, da bi se izneverili svojim idealom, načelom in poštenju. Tudi s strani raznih drugih socialističnih frakcij se delajo poskusi, da bi Vas premotili na dan 18. marca.

Narodni socialisti gremo pri volitvah po enodušnem sklepu strankinega zbora samostojno. Naša škrinjica je v Ljubljani **druga**, na Kranjskem **četrt**, na Štajerskem **deveta** (predzadnja) in v Zagrebu **peta**.

Ne verujte nikomur, oddajte svoje kroglice za svoje tovariše, ki ste jih sami postavili za kandidate.

Dolžnost vsakega našega tovariša je, da brezpogojno glasuje za svojo narodno - socialistično listo.

Načelstvo poziva slehernega tovariša na strogo disciplino in brezpogojno izvršitev volilne dolžnosti.

Tovariši, vsi kot en mož na volišče!

Živel narodni socializem, živela enotna fronta duševnega in ročnega delovnega ljudstva!

Načelstvo Narodno - socialistične stranke.

Ivan Deržič, načelnik.

Ivan Tavčar, tajnik.

IVAN DERŽIČ:

Napredna koncentracija.

Demokratska gospoda je s podpisom glavnega volilnega odbora JDS izdala v svojem časopisu proglas. Ta proglas je višek demagogije in zavijanja. Ne bom pogreval neslanosti, ki jih servira ta gospoda slovenskemu delovnemu ljudstvu, povdarjam samo to:

Slovenska veja demokratske stranke je v popolnem razpadu in obstoji samo še iz nekaterih kapitalistov, raznih advokatov in od njih plačanih agitatorjev. Vrh tega je ta skupnica ljudi zatajila vsa demokratska načela in se obesila za frak g. Svetozaru Pribičeviću, človeku, ki je eden glavnih krivcev današnjega stanja v naši državi. Ko je prišlo do spora med Davidovičem, šefom demokratske stranke, in Pribičevićem, so trije slovenski demokratski poslanci odločno nastopili proti Davidoviču. In zakaj? Zato, ker je preizkušeni srbski voditelj uvidel, da blazna politika Pribičevića in njegove peščice pristašev tira državo v pogubo. Davidovič hoče pošten sporazum s Hrvati in Slovenci, Pribičević pa hoče s silo ukloniti Hrvate. In kaj so naredili slovenski demokrati? Mesto da bi podprli Davidoviča in bili iskreni posredovalci med Hrvati in Srbi, so se postavili na intrasingentno stališče Pribičevića, Demetroviča, Lukiniča in Krizmana! S tem so jasno in javno naredili afront proti vsemu naprednemu hrvatstvu in spor še poglobili. Kako so ti slovenski demokrati blatili zagrebški kongres, nam je vsem znano. Če drugega ničesar ne bi bili zagrešili, že to zadostuje, da ta gospoda enkrat za vselej izgine iz politične arene. Ne z izigravanjem Srbov proti Hrvatom, ne z zahrbtnostmi in zvijačami, ne, pač pa s pošteno in iskreno afirmacijo Slovencev je možno doseči sporazum. Slovenci pri tem sporu ne smejo igrati vloge galiških čifutov, pač pa ulogo poštenih in iskrenih bratov. Dosedaj je napredno slovenstvo po krivdi demokratskih prvakov igralo tako klaverno ulogo v naši državi, da mora biti vsakega naprednega Slovenca sram!

Demokrati navajajo v svojem proglasu tudi svobodoljubje in reformni socializem. Ostra beseda mi sili v pero. Ali je to svobodoljubje, da ste, gospodje demokrati, zatirali povsod vsakega malega narodnega človeka, ki ni hotel vas priznati za nezmotljive mogotce? Kdo je upeljal partizanski režim v Sloveniji v imenu naprednosti? Ali ne demokratska gospoda? Spomnite se nazaj, kako ste preganjali nas narodne socialiste! Bomo še o tej stvari govorili! Ali je to reformni socializem, če je peščica vaših izbranih ljudi potom pritiska prišla v razne upravne svete nacionaliziranih podjetij? Kaj ste naredili pri Trboveljski družbi, kdo sedi z vami v upravnem svetu bivše mari-borske eskomptne, pozneje Union in se

daje Slavenske banke itd. itd.? Ali je današnje vaše postopanje na Štajerskem pod krinko Kmetstvo-obrtne zveze, ko ste zatajili svoje pravo ime, prvi korak k reformnemu socializmu? Vse samo fraze, laži in slepomišljenje samoljubnih liberalnih magnatov, ki se tresejo za svoje položaje in se boje ljudske obsodbe!

Govorite o čiščenju! Vaši priganjači pa hodijo okoli naših ljudi, jih hočejo z vinom pridobiti, jim groze, stavlajo ponudbe in ko vse to nič ne pomaga, jih obmetavajo s priimki »protidržavnih elementov« in izdajalcev domovine.

Ne, napredne koncentracije v Sloveniji in v naši državi z vami ni in ne bo! Napredno koncentracijo bo izvedlo naše slovensko, naše jugoslovansko delovno ljudstvo samo, brez vas in proti vam! Samo tako koncentracija bo res koristna za delovno ljudstvo. Zato nas narodne socialistične puste vse visokodoneče besede, vse grožnje in obljube povsem mirne. Vemo, da narodni socializem krepko raste ne samo v Sloveniji, temveč v vsej državi, — vi pa propadate. Zavedamo se, svojih dolžnosti napram našemu delovnemu ljudstvu, napram našemu narodu, zato gremo enotno v boj za naše tovariše in za našo kandidatsko listo.

Tovariši, glavo pokonci, vedrega čela in s trdno vero v našo stranko vrzimo kroglice v našo narodno-socialistično škrinjico! Mi rastemo, hočemo lepšo bodočnost in pravo socialno pravičnost, demokratska gospoda pa je že propadla. Enoten nastop in stroga disciplina vseh naših tovarišev bo najboljši pravilen odgovor demokratsko-bankokratski gospodi.

Maksimiranje.

»Jutro« poroča po dolgem molku zopet po svoje o maksimiranju in zvrča krivdo name. Konstatiram javno, da je maksimiranje zagrešila edino demokratska stranka. Dr. Kumanudi je imel pripravljen predlog že mesca februarja lanskega leta. Ko ni uspela redukcija, pa je »proturic« v finančnem odboru potom demokratskih vladnih poslancev maksimiranje nižjih javnih nameščencev. Ali je radi tega izvajal konsekvence kateri izmed slovenskih demokratskih poslancev? Ne, pač pa so povsod izjavljali, da ne morejo pomagati. Prišle so deputacije iz vseh pokrajin v Beograd, s temi deputacijami se je »seznanil« tudi gospod prof. Reisner. Deputacije so bile pri Kumanudiju, pri Pašiću in so bili vsi ministri in predsedniki vladnih klubov podrobno obveščeni. Odklonili so odpravo maksimiranja demokratski poslanci v demokratskem klubu na pritisk ministra Kumanudija. Ali je izvajal konsekvence g. prof. Reisner? Da, odstopil je — kot predsednik Osrednje zveze!

Ker prošnje niso pomagale, v finančnem odboru pa nisem imel po poslov-

niku pravice staviti predlog, sem stavil na podlagi poslovnika v plenumu skupščine preko predsedstva predlog za odpravo maksimiranja. Kumanudi je nujnost predloga odbil. S tem predlog ni bil pokopan, pač pa samo nujnost. Razpravo predloga rednim potom pa je zavlačevala in onemogočila samo demokratska gospoda v finančnem ministertvu pod ministrom Kumanudijem, ker ni pristala na odpravo in ni Kumanudi na nobeni seji finančnega odbora pripustil debato. Časa je bilo od maja do 15. decembra 1922 dovolj. Demokrati niso hoteli, slovenski demokrati pa so k temu molčali. To je resnica in nič drugega.

Da pa je v februarju t. l. prof. Reisner interpeliral ministra Stojadinovića, je bil to samo volilni maneuver. Vedel je, da minister volilne vlade ne bo sprejel tega predloga. Zakaj ni tako odločno nastopil proti Kumanudiju, takrat, ko je bil še čas?

Na shodu v Mariboru je minister Stojadinović samo to izjavil, kar je prej Kumanudi stavi lza dogmo, prevzel je samo mentalitet in stališče Kumanudija. Krivec je Kumanudi in z njim slovenski demokratski poslanci, ker je bil on preko dve leti finančni minister in natančno poučen o tej krivici. Akcija za odpravo maksimirana se je s strani demokratskih slovenskih poslancev podvzela šele letos v februarju — v volilne svrhe. Hinavec je tisti, ki najprej zagreši zlo, potem pa ima to »žalostno korajžje«, da zvrča krivdo na drugega, ker se ne upa sam prevzeti odgovornosti.

Ivan Deržič.

Politične vesti.

VOLITVE.

V nedeljo se bo odločila usoda naroda. Volilci imajo to usodo popolnoma v svojih rokah. Kakor si bodo v nedeljo postlali, tako bodo ležali. Potem ne bo pomagalo več, ne kritiziranje, ne zabavljanje.

Ne pričakujemo preveč od teh volitev, vendar pa lahko trdimo, da so tudi te korak k izboljšanju razmer. Predvsem bo pri teh volitvah zgubil svojnokdanjo moč demokratska stranka, in s tem je veliko pomagano. Demokrati so v prvi vrsti krivi, da so razmere pri nas tako žalostne. — Tudi radikalna stranka ne bo dobila toliko mandatov, kakor je pričakovala. S tem bo več ali manj zlomljena tudi korupcija, s katero je ta stranka v prvi vrsti delala. Edina temna točka je Radićeva stranka, kajti ne ve se, kaj bo ta norec napravil. Namreč kakor norec Radić ni, o tem ni nobenega dvoma.

Zalibog mu Hrvatje nasedajo na li-manice in to bo prineslo tako Hrvatom, kakor ceji državi še veliko, veliko škodo.

Kak bo prihodnji parlament, tega danes pač ni mogoče povedati. Veliko

vprišanje je, bo li sploh mogoče z novim parlamentom sestaviti vlado! Če ne, potem se bodo morale razpisati pač zopet nove volitve. —

Našemu duševnemu in ročnemu delavstvu izbira nikakor ne bo težka. Edina stranka, ki je delala popolnoma ne-sebično, je Narodno-socialistična stranka!

V SRBIJI SO SE VOLITVE ŽE ZAČELE.

V Beogradu so ukradli v ekspedicijskem oddelku volilnega odbora večjo množino volilnih kroglic in 10 ključev za volilne škrinjice. Tatovi so bili baje odmah aretirani. V Srbiji, ki je, kakor pravijo naši demokrati, politično silno zrela, bo zmagala tista stranka, ki bo imela najboljše tatove volilnih kroglic. Na ta način bi si bili lahko prihranili volitve.

Srečni železničarji. Iz Beograda javljajo, da je ministrstvo obračaja naročilo nove obleke za železničarje. Obleke so iz dobrega blaga in se bodo delile brezplačno. To vest smo čitali že pred dvema leti, pred enim letom, vsak drugi mesec, železničarji pa že danes nimajo obleke in je tudi ne bodo dobili, dokler bodo vladale kapitalistične stranke.

Komunisti agitirajo za klerikalce. V zadnji številki smo poročali o paktu, ki so ga sklenili komunisti in klerikalci za ljubljanski mandat. Sedaj nam pa prihajajo od vseh strani vesti, da agitirajo komunisti v Ljubljani od moža do moža za dr. Gosarja!

Res, brezznačajnost naših komunističnih voditeljev presega že vse meje. V svojih listih pišejo silno ostro proti klerikalcem, prinašajo dokaze, kako klerikalni kapitalisti gulijo ubogo delavsko paro, na tihem pa se vežejo s klerikalnimi kapitalisti in agitirajo za klerikalnega kandidata.

Taka smola! Pozno zvečer sta jo mahala dva odlična člana demokratske Unije, oba bivša odlična člana komunistov, po Lattermannovem drevoredu v Ljubljani. Oba sta ga imela precej pod kapo: »Preklet' hudič.« reče eden, »slabo sem zadel. Kdo bi mislil, da bodo demokrati tako hitro fuč.« »Kaj Ti,« odgovori drugi, »Ti si imel še srečo, da si šel k demokratom že pred letom, si vsaj dobil denar. Kaj pa naj rečem jaz, ki so me »nalimali« šele pred enim mescem. Do sedaj še nisem dobil krajcerja, samo »likof« so mi dali. Nachtigall je bil bolj pameten, kakor midva, on ima sedaj denar.« »Nič se ne jezi preveč, kar je, je; naju so nafarbali Polbalkanci, Nachtigalla bodo obrili pa Balkanci. — pa brez »žajfe.«

Stranka značajev. V »Jutranjih Novostih« piše neki uradnik, ki je bil dosedaj demokrat, o demokratski stranki sledeče: »Jaz sem uradnik, bivši zagrižen demokrat, ali danes moram na žalost pjuniti na to, kar sem nekdanj prisegel, in hočem pripomoči s svojimi

Tovariši! Volite brez izjeme kandidate NSS.

skromnimi močmi, da zgine ta smrad (demokratska stranka namreč) iz naše lepe domovine.

Iz takih značajev obstoja demokratska stranka! Ta človek je vedel, kako so demokrati, vendar je tulil z njimi in pljuval kot zagrizen demokrat na druge stranke. Zakaj? Ker mu je to neslo! Danes pa pljuje na demokrate, ker pri radikalih več nese. Človek res ne ve, ali bi pomiloval demokrate, da so izgubili »tak steber svoje stranke«, ali čestital radikalom, ker so si ta »steber« pridobili.

Take značaje vzgaja kapitalistična družba; značaje, ki pljujejo tudi na samega sebe. Značajev, ki bodo sposobni urediti pravične razmere, kapitalistični sistem ne bo vzgojil, take značaje bo vzgojil — **socijalizem**.

To pa ni prav! V »Našem Glasu« predlaga nekdo, da se naj državni nameščenci vzdrže 18. marca volitev, ker da nobena stranka ni ničesar storila za državne nameščence. Državni nameščenci so volili do sedaj pri nas vedno kapitalistične stranke. Kapitalistične stranke so drž. nameščencem pred volitvami vse obljubljale, toda storile niso ničesar in tudi v bodoče ne bodo ničesar storile. Gospod člankar v »Našem Glasu« pravi, da so socijalisti v širo-mašni Avstriji uredili plače drž. nameščencem tako, da ne poznajo nikakega pomanjkanja. To je res. Toda drž. nameščenci v Avstriji so tako pametni, da volijo samo socijalistične stranke in tako ima socijalistična stranka moč, da izposluje državnim nameščencem poštene plače. Državni nameščenci, nasvet, da se vzdržite volitev, ni pravi! Volite vsi kot en mož Narodno-socijalistično stranko, tako bo stranka dobila moč in vam tudi pomagala! Dajte stranki moč, s tem, da jo volite vsi! Edino, ako bodo državni nameščenci ravnali tako pametno, bodo imeli kaj od tega. Le v NSS je rešitev državnih nameščencev, seveda pa le tedaj, če jo volijo vsi državni nameščenci.

Slovenski demokrati postali narodni socijalisti! Tako oznanja naši javnosti demokratsko-mladinsko »Jutro« od 15. t. m. — Nas to samo vesel, da so tudi ti gospodje prišli enkrat do prepričanja, da je le narodni socijalizem oni faktor, ki lahko ozdravi in bo ozdravil razmere v naši državi ter da je v to poklicana NSS. — Prepričani smo, da bodo vsled tega vsi mladini glasovali za našega Deržiča ter pustili svojo JDS na cedilu. JDS je sprejela naš program v celoti in ga tudi objavila, čaka samo še, da dobi vizum od češkega senatorja Klofača.

Kje smo? Prijatelji nam sporočajo, da je še danes postavljena straža okrog Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani, češ da jo obvarujejo pred gotovimi elementi. To stražo opravljajo naši policijski stražniki, ki dobe za to naporno dnevno in nočno službo po 2,50 K (beri in reci dve kroni petdeset vinarjev na uro). Če se že gospodje pri Jug. tiskarni ne čutijo varne, naj vsaj stražo poštene plačajo. Sploh smo pa mnenja, da ne živimo v — Albaniji.

Račun dr. Kukovca. Dr. Kukovec trdi, da bo izvoljen, ker dobi od madžarona Kührarja 8000 glasov. Istočasno pa pripoveduje, da bo odstopil svoj mandat v korist Kührarju, ako bi v ostalih krajih dobil manj kakor Kührar v Prekmurju. Ker so demokrati dobili pri zadnjih volitvah na Štajerskem komaj okrog 3000 glasov in tekoma dveh let slabega ministriovanja gotovo niso napredovali za 5000 glasov, bi moral dr. Kukovec odstopiti mandat madžaronu Kührarju. Zanimivo pa je, da dr. Kukovec tudi Rebeke obljubljuje, da bo njemu odstopil mandat za slučaj, če bi vsi obrtniki volili dr. Kukovca. Mi pa mislimo, da dr. Kukovec ne bo treba ne Kührarju ne Rebeke odstopati svojega mandata. Računar dr. Kukovec naj nam razloži, kako more ponujati to, česar sploh nima.

V Ljubljani je naša skrinjica druga.

Svetovni pregled.

POGAJANJA MED JUGOSLAVIJO IN ITALIJO ZA BAROŠ IN DELTO.

V Opatiji se vrše med Jugoslavijo in Italijo pogajanja radi luke Baroša in Delte. Luka Baroš leži tik pri Reki in je bila po mirovni pogodbi prisojena naši državi. Italijani pa nam je nočejo predati, kot bi to morali, temveč hočejo napraviti tako, da bi bila luka pod našo in laško oblastjo, torej, da bi jo upravljali skupno. Ta želja Italijanov izvira iz bojznosti, da bi reška luka ne dobila v Barošu uspešnega konkurenta in bi Reka tako več ali manj propadala. Naši delegaciji predseduje tov. dr. Ribač. Pogajanja bodo trajala še dalje časa. Znanj spretnosti dr. Rybača se morebiti vendarle posreči prepričati laške nakane.

Francosko-nemški spor.

Vse kaže, da se je začel francosko-nemški spor silno ostriti. Francozi naspotajo v zasedenem ozemlju jako energično in so nemški upor večinoma že strli. Nimajo še popolnih uspehov in je sploh vprašanje, ali bodo te uspehe, ki so jih hoteli, sploh kedaj dosegli. Toda ti delni uspehi, ki so jih do sedaj dosegli, so povzročili v Nemčiji izredne, da ne rečemo nepričakovane razmere.

NEMČIJA.

Zabranjeni prevrat na Bavarskem, Nemška vlada šele sedaj naznanja, da je preprečila tekmo februarja prevrat na Bavarskem, Gotovi bavarski krogi so hoteli odcepiti Bavarsko od Nemčije in jo pridružiti alpskim deželam, to je Avstriji. Ta novo nastala južno-nemška država bi bila seveda monarhijska s cesarjem ali kraljem, in bi imela nalogo, da bi sčasom ujedinila vso Nemčijo pod enim cesarjem. Nemški vladi se je za sedaj posrečilo, da je preprečila ta resno nameravani prevrat. Glavni voditelji so pod ključem. Eden od teh voditeljev dr. Kühles se je ustrelil.

Nemški generali, knezi, grofi, baroni, velekapitalisti in visoki uradniki se ne morejo in nočejo sprijazniti z republikansko Nemčijo. V republikli ne morejo igrati tiste vloge in ne razvijati tiste moči, kakor v času cesarske Nemčije. Radi tega gre vse njihovo stremljenje za tem ubiti republiko in uspostaviti zopet monarhijo. V to svrhu se je prepredla Nemčija s tajnimi društvi, ki imajo vse enaki namen, vreči republiko in poklicati cesarja nazaj.

V ta namen delajo sledeča društva: »Jeklena čelada«, »Zveza frontnih vojakov«, ki pravi, da ima 1000 podružnic in 350.000 članov; »Mladonemški red«, ki ima 15.000 podružnic in 400.000 članov; »Zveza Visoka krajina«; »Zveza nemških oficirjev«; »Nemška zveza Bismarke«; »Zveza narodno čutečih vojakov« in stotine drugih zvez in društev z vsemi mogočimi imeni, toda z enim samim namenom.

Nemški narod razcepljen.

Nemški socijalisti, ki so šli v prvem času zasedbe ruhrskega ozemlja z nacionalnimi strankami čez drn in strn, so se začeli že vidno odkikati enotni fronti nemškega naroda. Moralno še podpirajo nemški upor v ruhrskem ozemlju, toda doma so takorekoč prekinili vsak stik z meščanskimi strankami.

Nemčija popolnoma osamljena.

S svojo brezprimerno nadutostjo so Nemci dosegli, da jih, kakor pred vojno, tudi sedaj nihče ne mara. Njihovim lažem, ki so dobro preračunane, nihče ne verjame več. Danes je dokazano, da se je Nemčija ves čas po vojni hudogalala. Trobila je vedno v svet, da hoče plačati vojno odškodnino, da pa tega ne zmore. In nekateri narodi so to verjeli; temu ali onemu narodu so se Nemci že res smilili, češ, toliko morajo ti reveži plačati. Sedaj pa je prišlo na dan, da bi bili Nemci lahko plačali vojno odškodnino, da je pa pod nobenim pogojem nočejo plačati. Seveda, ko je svet to zvedel ne verjame sedaj Nem-

cem nič več. Odslej se lahko lažejo, kolikor hočejo, verjel jim ne bode nihče več. Tako je šla rakom žvižgat tudi nemška zvestoba in resnicoljubnost.

Ni izključeno, da pride v Nemčiji v doglednem času do meščanske vojne.

To bo strahovita kazen za nemški narod. Toda tega si bodo Nemci popolnoma sami krivi, kaznovala jih bo njihova nadutost in njihova srčna surovost.

ČEHOSLOVAŠKA.

Velikanska stavka rudarjev. V največjem češkem premogokopu v Moravski-Ostravi je izbruhnila 12. t. m. stavka. Število stavkajočih znaša 42.000. 12. t. m. je potekla kolektivna pogodba in podjetniki so znali pogajanja za novo kolektivno pogodbo tako zavlačevati, da kljub štiritedenskim pogajanjem ni prišlo do nove pogodbe. Podjetniki so hoteli mezde znatno znižati, delavci pa znižanja nočejo sprejeti in to z ozirom na to, ker se tudi cene življenjskim potrebščinam niso nič znižale.

Vžigalice 20 vinarjev. Od 1. aprila bo stala na Češkem škatlica vžigalic 20 vinarjev.

AVSTRIJA.

Volilna dolžnost. Avstrijski parlament bo sklenil v kratkem volilno dolžnost, to je, da se bo moral vsakdo, ki ima volilno pravico, volitev tudi res udeležiti. Ako bi se kdo neopravičeno volitev ne udeležil, bo strogo kaznovan.

Nov volilni red. Avstrija bo uvedla za volitve, ki se bodo vršile jeseni nov volilni red. Ta volilni red bo popolnoma sličen našemu.

ITALIJA.

Mussolini odpravi 8 urni delavnik. Mussolini je sklenil odpraviti 8 urni delavnik. Tozadevni odlok bo izšel 21. aprila, na praznik ustanovitve Rima. Po tem odloku se bo moralo delati do 12 ur dnevno, proti 25 odstotni odškodnini za nadure.

Poročila z dežele.

Javen volilni shod Narodno-socijalistične stranke v Celju, se vrši v soboto, dne 17. marca t. l. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma.

Celjani volilci! Komur je za boljši dobrobit jugoslovenskega delovnega ljudstva — za avtonomno in nedeljivo Slovenijo — vsi na shod! **Govorita tovariša Anton Brandner in Drago Žabkar.**

Volilni lokal Narodno-socijalistične stranke v Celju na dan volitev se bo nahajal za oboje volišče Celje in volišče Breg — v Razlagovi ulici št. 11 pritičje desno — za volišče Gaberje — v društveni dvorani gostilne »Wilson«!

Tovariši agitatorji, člani in somišljeniki, koncentrirajte v navedenih prostorih, zglasite se tamkaj predno odhajate na volišče — črpaite vse informacije itd. le v teh prostorih. Red in disciplina sta prvi pogoj za uspeh.

Od turnerja do radikala je avanziral marsikak tukajšnji znanec in bivši veledemokrat. Kakor posnamemo iz časopisnih vesti, se zbirajo okoli celjske NRS bivši avstroogrski aktivni oficirji in še lepše — bivše zloglasne nemčurske figure izza časov pobijanja šip v Narodnem domu. NRS in Pašiču čestitamo k takim pridobitvam!

Hudomušneži pa vedo povedati, da izide v najkrajšem času splošna amnestija za vse kaznovane navijalce cen... radikalne barve.

Demokratsko slepomišenje! Celjski JDSarji pošiljajo invalidom letake, v katerih grozovito udrihajo po NRS in Pašiču — povzdigujejo pa previdno generala dr. Žerjava.

Letak končuje s parolo »kroglicjo v prvo skrinjico« in s podpisom »volilni odbor«. Ne pove pa nikjer, kateri stranki pripada I. skrinjica in kateri volilni odbor je ta oklic izdal.

Mi invalidi že vemo, odkod veter piha, saj nismo s slepoto udarjeni. Ne

farbajte nas z vašimi oziroma dr. Žerjavovimi zaslugami za nas, ker vas poznamo. Vsem tovarišem invalidom pa kličem: 18. marca vsi s kroglicami v 9. (predzadnjo skrinjico) — vsi za našega neumornega delavca **Antona Brandnerja!** — Invalid.

Polomija demokratov. Dne 1. marca so sklicali celjski demokrati volilni sestanek za poštne, sodne, železniške in policijske uslužbenke ter učiteljstvo v Narodni dom. »Nova doba« je pisala: »da sliši vaše težnje in želje kandidat prof. Mravljak«. — Ker je prišlo reci in beri 15 oseb vštevisi gosp. »kandidata« se sestanek ni vršil. — Pribijemo, da »milostljivi« gospod profesor ni kandidat ampak le namestnik »večnega kandidata g. Ivana Rebeke. Kake upe pa goji dr. uslužbenstvo od »zvišenega kandidata« in njegove stranke — pardon — »Obrtno-kmečke zveze« je jasno pokazal navedeni sestanek. — Večen vam mir in pokoj!

JAVNIM IN DRŽAVNIM USLUŽBENCIM!

Kdo se je trudil za Vaš dobrobit, za Vašo boljšo eksistenco? Kdo je napel vse sile, da odpravi glad in pomanjkanje v Vaših družinah? Kdo je bil neizprosni boj z režimom za vaše zahteve? Vse to je delala Narodno-socijalistična stranka in njena poslanca Brandner in Deržič!

Kdo je kriv, da vsa prizadevanja tov. Deržiča in Brandnerja niso uspela? Edino jugoslovenska demokr. stranka ter njeni slovenski priveski dr. Kukovec, dr. Žerjav e tutti quanti.

Zatorej vsi do zadnjega za listo neumornega borca za naše pravice Antona Brandnerja!

9. (predzadnja) SKRINJICA JE NAŠA!!

Velenje. Prosim, blagovolite v Vašem listu priobčiti naslednja dva dopisa, in sicer prvega v odgovor »Napreju« in drugega v odgovor »Straži«.

Nekam ponosno piše nek Skalčan v nedeljski številki »Napreja« o našem shodu v Skalajah. Priznamo, da je bil shod od par klerikalnih kričačev moten ter da je naš govornik zaključil shod. Radovedni pa smo, kak bi bil shod »Naprejevcev« v tem kraju, kako bi se njim obnesel. Najbrže še slabše kot nam ali pa tako kot v neki Velenjski gostilni, kjer je bil napovedan njihov shod. Iz tega shoda je postal sestanek, iz sestanka pa zaupni sestanek, kamor sta prišla — reci in beri — cela dva poslušalca, kot tretji sem bil pa jaz. Tistih 28 članov-rudarjev in par železničarjev, ki se še oklepajo »Napreja«, bo že še srečala pamet, da ne bodo več dolgo capljali za gg. Korenom, Valenčakom, Čobalom in dr. takimi parasiti. — Tudi iz Velenja, Škal in okoliških občin bodo izginili polagoma iz našega javnega življenja politični »poslovni ljudje« in politično dobičkarstvo. Zavladati mora stara slovenska načelnost in poštenost. To je naše geslo in odgovor »Napreju!« Mi se ne damo preleviti! Kdor je zaveden in hoče sebi in svojemu stanovskemu tovarišu dobro, ta bo oddal v nedeljo v Velenju, Skalajah in drugih občinah svoj glas domačinu-delavcu, tov. Francu Marčiču, pos. in tesarju v Slovenjgradcu, kateremu je namestnik tov. Tone France, delavec v Velenju, pa naj bo sto klerikalnih kričačev in pacačev po »Straži« ali še več »Naprejevih« sestankov v naši občini. — Vsak zaveden delavec naj odda svoj glas v **deveto skrinjico!**

V odgovor »Straži« z dne 7. marca 1923. — Dopisniku v »Straži« pač ne morem reči drugega, kot da je navadni moralni lopov, ker mi očita moj govor ob grobu pokojne ge. Skazove na pokopališču v Šmartnem. Res, da nisem govornik, tudi nisem obiskoval takih tečajev kot moj predgovornik na pokopališču, a priznam lahko, da se mojim odkritim poslovnim besedam ni nihče smejal, kot mi to dopisnik očita. Nasvete, ki jih daje meni, pa naj pove svojim prištamem: Vidoviču, Zajcu in drugim takim govornikom. Sramotno in podlo je, če v politične svrhe in v volilni boj izrablja nagrobne govore. Klerikalnih značajev smo itak že navajeni in ta slučaj je le še ena nova cvetka v njihov album. Tudi z »orjunaštvom in fašizmom« nas pita. Naj bo zadovoljen, da nismo ne eno ne drugo! Kar se pa tiče toličke, je on sam najbolj podoben medvedu. Naj bi raje kaj omenil o shodu,

ki ga je priredila njegova stranka v Velenju. Tam govornik niti do besede ni prišel, ker ni bilo nobenega poslušalca! Pravi tudi v svojem dopisu, da je naš govornik pozabil povedati, katera skrinjica je naša. — Smatramo to za nepotrebno, ker itak vsak Skalčan to ve. Potrebno pa je to menda njim, ker oznanjajo to celo s prižnice. Ne vem pa, če bo kaj koristilo, ker vsi zavedni Skalčani bodo oddali svoj glas domačinu-delavcu, tov. Francu Marčiču in namestniku, tudi delavcu, tov. Tonetu Francetu v deveto (predzadnje) skrinjico! — Martin Sovinek.

Marenberg. Okrajni kandidat tov. Marčič je priredil v nedeljo, 11. marca, s tovarštem Doboviškem iz Cella zelo uspešni shod. Bernotove Krušič se je pripeljal nalašč iz Trbovelj, da bi motil naš shod, a je temeljito pogorel. Tudi Marenberg bo v nedeljo pokazal lep napredek narodno-socialistične misli.

Vuhred. V nedeljo, dne 11. marca sta priredila pri nas kandidat Franjo Marčič iz Slovenjgradca in tov. Dobovišek iz Cella volilni shod. Zbralo se je okrog 150 volilcev. Obe sobi gostilne Widmoser sta bili nabitno polni, drugi so pa poslušali govornika zunaj pri oknih. Tovariš Dobovišek je temeljito razložil program narodne socialistične stranke ter očrtal pot, po kateri hočejo hoditi naši poslanci. Okrajni kandidat tov. Marčič je razpravljal o težnjah delovnega ljudstva. Zborovalci so navdušeno pritrjevali obema govornikoma ter obljubili, da hočejo delovati z vsemi silami za izvolitev kandidatov nar. soc. stranke, ki je med vsemi najpoštenjša in najčistejša.

Slovenjgradec. — Dne 18. februarja se je v prostorih hotela Balkan v Slov. Gradcu vršil javen shod NSS. Udeležencev in somišljenikov je bilo lepo število. Govornik Anton Brandner je za svoj stvarni in pojasnilni govor žel navdušeno odobravanje in zaupnico volilcev. Predstavil se je tudi tukajšnji kandidat Franjo Marčič, župan v Sl. Gradcu, s kratkim, jedrnatim pozivom na navzoče k združenju vseh delavskih slojev, ter je bil burno pozdravljen. — Ob istem času je bil tudi v Slovenjgradcu sklican shod SKS v Narodnem domu, pa se sploh ni mogel vršiti.

Večina kmetov, ki so bili leta 1921 pristaši in volilci Drogenika—Pucija, so ga psovali za izdajico ter mu niso pustili niti do prave besede. Trudil se je sedanji kandidat SKS, gosp. Iršič iz Mislinja, ljudstvo pomiriti, a žal ni imel uspeha. Igral je komika, ker je vsaki pomirjevalni besedi in prošnji sledilo splošno zasmehovanje Drogenika in njegovih 4 sodrugov. — Končno stopi prejšnji Drogenikov pristaš, trgovec Uebel iz Starega trga na mizo in zakliče: Naredimo tej komediji konec. Glasujemo za zaupnico! Kdo je zato, da se da Drogeniku in njegovim sodrugom nezaupnica, naj dvigne roko! Vsi navzoči dvignejo roko s klicem: Živijo, proč s SKS, proč z Drogenik—Pucijevim kompanijo! — Drogenik in njegovi tovariši so bili primorani shod zaključiti in so pričeli piti zlahno vince, katerega so imeli obilo na mizi. Okrepčan s pijačo in pečenko, je klaverno odpoval Drogenik s trdnim sklepom: Slovenjgradec, ne boš me videl več! Ker tu več ni bedakov, sem postal sam pravi tepec.

Ptuj. Mestni svet je imel v soboto 24. februarja javno sejo. Kot glavna točka na dnevnem redu je bil še do danes neodobreni proračun za leto 1920. Vsem našim tovarišem je še v zelo živem spominu boj proti korupciji, ki se je vršila na mestnem magistratu, po prevratu od strani pripadnikov JDS. Vsled nereda trpi sedaj mestna občina približno 6 in pol milijona kron škode. Že bilanca sama za leto 1920 izkazuje nad dva milijona kron primanjkljaja. Mestno gospodarstvo in knjigovodstvo je revidiral organ deželne vlade, ki je našel vse v skrajnem neredu. Ker je tudi pokrajinska vlada — na revizijsko poročilo — predlagala mestnemu svetu naj civilnopravno toži krivce v povrnitev škode, je mestni svet sklenil, da se ta proračun zopet zavrne finančnemu odseku, kateri naj vse prerešeta in stavi predloge. Osnoval se je nadalje upravni odbor dešč. mešč. šole in sicer so zastopani: Okrajni zastop z 48%, mesto z 48%, občina Breg s 4% za dobo 2—3 let. — Priznale so se stanarine šolskim vodjem. — Zvišale so se pristojbine za kopališče in sejmšišče za 50%. Kopališče bo odprto samo ob četrtkih, petkih in sobotah. Cena plinu se poviša na 20 K za m³. Iz teh dohodkov

so se povišale mezde občinskim delavcem za 25% sedanjih plač. Klub NSS je stavljal po tov. Mikuletiču predlog, naj se že končno ovzre stari nemški mestni statut, ki ima še danes, 4 leta po preobratu določilo, da je razpravni jezik mestnega sveta nemški. Značilno je, da je predsednik pravnega odseka demokrat, ki se mu tekom 14 mesecev ni zdelo vredno preurediti mestni statut in poslovnik občinskega sveta v narodnem duhu in potrebi časa primerno.

Iz Hrastnika nam pišejo: Da oživitvijo svoje delovanje na polju narodne vzgoje in kulture, so na inicijativo stavbnega odseka »Sokola« v Hrastniku, sklenila po večini vsa narodna društva, postaviti si svoj lastni dom; v ta namen se je ustanovil »konzorcij za zgradbo Narodnega doma v Hrastniku«. Doslej so priglasi pristop: »Sokola«, »Glasbeno društvo«, »Narodna čitalnica«, moška in ženska podružnica »sv. Cirila in Metoda« in »Streški klub«. Pričakovati pa je, da pristopijo tudi še ostala društva. Konzorcij je začel takoj poslovati. Zemljišče za bodoči Narodni dom je podarila ga. Šentjurčeva, nadalje je kupil konzorcij materialne stare podrtje šole; primoran pa bo, pričeti v kratkem z nabiralno akcijo ter apeliramo na vso napredno javnost, da podpira to akcijo, katere končni cilj je potom prosvetnega dela širiti narodno zavest ter streti moč pogubonosnega rimskega klerikalizma.

Jesenice. Občni zbor podružnice NSZ v nedeljo 4. t. m. se je vršil v gostilni tov. Ravhekaria redni občni zbor podružnice Narodno-socialne zveze. Občnemu zboru, ki je bil dobro obiskan, je predsedoval podružnični predsednik tov. Janko Ravnik, ki je po pozdravu podal poročilo o delovanju NSZ in o položaju delavstva na Jesenicah. Tov. Šorli je nato podal tajniško poročilo in tov. Joža Ravnik blagajniško. Zbor je nato pozdravil odposlanec osrednje zveze iz Ljubljane, ki je poročal tudi o splošnem položaju delavstva in o famoznem pravilniku k zakonu o zaščiti delavstva. Po poročilih je bil soglasno izvoljen novi odbor in sicer za predsednika tov. Anton Čufar; za podpredsednika: tov. Alojz Sušnik; tajnik tov. Matej Šorli; blagajnik: tov. Alojz Božič; odborniki: Peter Kobler, Jakob Barborin, Alojz Ferbežar, Štefan Ravnik, Ivo Zorman in Martin Žnidaršič; pregl. računov: tov. Janko Ravnik in Jakob Cegnar. Po debatah o raznih strokovnih vprašanjih je bilo uspešno občni zbor zaključil tov. Janko Ravnik s klicem: Vse narodno-zavedno delavstvo v vrste Narodno-socialne zveze!

Zagorje ob Savi. Krajevna organizacija NSS v Zagorju je priredila v nedeljo, dne 11. t. m. v društvenem lokalno gost. »Jančestane zaupnikov, na katerem je tov. kandidat Rupnik v krepkih in jedrnatih besedah podal poročilo o politični situaciji v naši državi osobito v Sloveniji. Njegov govor in navodila so zborovalci z odobravanjem in navdušenjem sprejeli. Naše geslo je »ta plava je ta prava« in naša skrinjica mora biti 18. t. m. polna. Na tem sestanku je nabral tov. Kalšek vsoto 75 dinarjev za tiskovni sklad »Nove Pravde«. — Vse tovariše vabimo, da se zanesljivo udeležijo našega shoda, ki se vrši v petek, dne 16. t. m. ob 5. uri zvečer. Lokal bo označen na plakatih. — Ravnatelj trboveljske premogokopne družbe v Zagorju gosp. Heutmannu svetujemo uljudno, naj si nabavi praktično knjižico »Vzgoja in omika«, da si tako pridobi potrebno dostojnost in izobrazbo, katero nujno potrebuje pri občevarju z rudniškimi službenci in delavci, ki so sicer Slovenci, toda kot taki tudi ljudje, ne pa psi. Gosp. ravnatelj kličemo v spomin slučaj, ko je pri železniškem rud. prelazu v kočiji sede čakal 1 celo minuto, da je bil prehod prost, in pri tej priliki rabil izraze, ki jih ne najde v nobenem leksikonu. — Očividec.

Vsi poštenjaki po celem Kranjskem izven Ljubljane bodo zmetali svoje kroglice v

četrto skrinjico.

Strokovni vestnik.

To je samo pri nas mogoče. — Stavbni delavci so si pričeli iskati dela. Doslej ni zaposlenih niti ena tretjina vsega delavstva raznih strok. — Prejšnji teden pa

je imelo priti k zgradbi Ljubljanskega dvorana — stavb. podjetje »Obnova« — 30 madžarskih zidarjev in tesarjev! Na navedeni stavbi gospodarijo madžarski Švabi Gut et sin, ki naročajo delavce iz nam tuje, sovranske države, domačine pa sprejemajo z besedami: »Ich habe Arbeit nur für meine Leute, nicht für euch!« (Delo imam samo za svoje ljudi, ne za vas.) — Gospodje delničarji »Obnov«, Vam je to znano? Ali se tako postopa pri »nacionaliziranih« podjetjih z lastnimi državljanji? Kaj poreko k temu »internacionalne« organizacije? — Delavci streznite se v močni narodni strokovni organizaciji!

Delavski voditelj Štefanovič zapustil komuniste in vstopil v radikalno stranko. — Ta vest se vzdržuje še dalje, dasi so jo »Jutranje Novosti« včeraj demantirale.

Najhujši narodni greh

zakrivi vsak Slovenec bivše Sp. Štajerske, ki se vzdrži 18. marca volitev. Nemci smatrajo volitve za ljudsko štetje nemške narodnosti in hočejo doseči pri volitvah čim večji odstotek od skupno oddanih glasov. Slovenci! Hrvat! Srbi! 18. marca vsi do zadnjega na volišče. Vse one, ki ljubijo in žele pošteno politiko, ki jim je korupcija ostudna, vse one, ki si žele socialno pravičnost ne samo na papirju, temveč v praksi, vabimo, da volijo našo neomadeževano Narodno socialistično stranko in vržejo kroglico v

(9.) PREDZADNJO skrinjico.

Tedenske novice.

NARODNO - SOCIJALISTIČNA STRANKA.

Niti ena stranka v tem hudem volilnem boju Narodno-socialistični stranki ni mogla očitati niti najmanjšega greha. Z mirno vestjo lahko trdimo, da je NSS najčistejša in najpoštenjša med vsemi strankami. In kjer je poštenje, tam je tudi vse drugo. Poštena pa hoče ostati NSS tudi v bodoče. Le s poštenim in vztrajnim delom bomo izbojevali našemu delovnemu ljudstvu boljše bodočnost. Ako je večina delovnega ljudstva tega mnenja, potem bo NSS častno zmagala, s tem pa zadobimo upanje, da se bodo razmere zboljšale.

Volilni boj, ki ga bijejo stranke je hud, časopisje divja. Kapitalistične stranke očitajo druga drugi take grehe, da se človeku čudno zdi, kako da si upajo take stranke sploh še med ljudstvo. Nesramno stvari se čitajo po časopisih, ki so jih zakrivila meščanske stranke. Ali se bo še našel človek, ki bo te stranke volil? Ako se ljudem pri tem volilnem boju še niso odprle oči, potem bodo še dolgo čakali na zboljšanje. Vendar pa je upati, da je večina delovnega ljudstva že spregledala in da se bo po tem tudi ravnala.

SHODI NSS.

V Kranju v soboto 17. t. m. zvečer.

V Škofji Loki v soboto 17. t. m. zvečer.

Iz impozantnega shoda NSS v Mariboru se je poslala prebivalstvu mesta Sušak pozdravna brzojavka.

VSEM KRAJEVNIM ORGANIZACIJAM.

Sporočite načelstvu NSS takoj po končanih volitvah izid telefonsko ali brzojavno. Telefon: Ljubljana 77. Zadnje dni zastavite vse svoje sile, da zmaga edina prava zastopnica ročnega in duševnega proletarijata, da zmaga Narodno-socialistična stranka!

Centralni volilni lokal NSS v Ljubljani bo v tajništvo NSS v Narodnem domu, prvo nadstropje. Druge volilne lokale bomo objavili jutri.

Ta številka je bila oddana na pošto v Ljubljani v petek zvečer. Z malo izjemami bi morali prejeti list vsi naročniki deloma v soboto, deloma v nedeljo. — Kdor misli, da ga je dobil z neupravičeno zamudo, naj to takoj javi upravi listu: Ljubljana, Gradlišče 7.

Impozanten shod NSS v Ljubljani. Včeraj zvečer so narodni socialisti na svojem shodu manifestirali za program narodnega socializma, za to veliko idejo, za svojega ljubljanskega kandidata in načelnika stranke. Dasi je bil delavnik in delavec med tednom ne odloži rad svoje umazane delavne obleke, in dasi se je vršil istočasno v Unionu shod narodno-napredne in demokratske stranke, se je velika dvorana Mestnega doma popolnoma napolnila in nabasala.

Naši pristaši so pokazali, da narodno-socialistična stranka ni zgnila, kakor se tolažijo demokrati ter da bo 18. marca zopet nastopila kompaktno kakor doslej. Zborovalci so pazno sledili krasnim izvajanjem tovarišev Juvana, Deržiča in Ambrožiča ter jim prirejali navdušene ovacije. — Na shod je prišla tudi petorica komunistov z znanim demagogom Fabjančičem na čelu. Poskušali so motiti shod. Fabjančič vidi, da je zašel na slabo polje, jo je kar hitro odkuril, svojim sodrugom pa polglasno naročil naj naredo zmedo. Ti kričači pa so pri prvem polzkusu hitro našli vrata iz dvorane. Shod se je vršil mirno ter bil ob navdušenju zborovalcev zaključen.

Najnovije vesti o gibanju naše stranke iz cele Slovenije so zelo ugodne. Pričakujemo tedaj lahko z mirnim sreem uspeha našega dela. Na Štajerskem bo glasom teh poročil stranka dobila veliko več glasov, kakor bo znašal količnik. Ni izključeno, da tam izvojuje stranka dva mandata. Istotako poteka volilna borba zelo ugodno za stranko na Kranjskem, kjer je pričakovati velikega napredka in ni izključeno, da dobi tovariš Juvan mandat. V Ljubljani je sigurno, da se bo bil boj med našim kandidatom Deržičem ter med klerikalcem dr. Gosarjem, kateremu bodo glasom tajne pogodbe oddajali svoje glasove tudi komunisti in socialni demokrati. Ker je pa med zadnjimi prav dosti takih, ki jim tega njihova vest ne bo dopuščala, bodo pač tudi ti metali svoje kroglice za edinega socialističnega kandidata Deržiča. Demokratska stranka ne bo dobila, kakor vse kaže, prav nobenega mandata. V Ljubljani propade Reiser prav gotovo, ker so demokratske vrste decimirane in ker narodno-naprednim volilcem pakt z mladino nikakor ne ugaja.

K državnozborskim volitvam. — Zasludujem gibanje narodno-socialistične stranke od njenega postanka sem. Opazoval sem njeno nastopno borbo, dasiravno še ne kot njen pristaš, zato pripisujem nekoliko tudi temu dejstvu vzrok, da me njeno stališče ni vedno zadovoljevalo. Vsako združenje z drugimi strankami pomeni namreč kompromis, ki more biti bolj na kvar jasnim smotrom, ki si jih je postavila, kot pa v njihovo doseg. In prav zato me je vzradostila odločitev stranke za samostojen nastop pri sedanjih volitvah. Odkrito in moško naj nastopi naša stranka in izvojevala bo uspehe, ki nas bodo vse lahko navdajali z zadovoljstvom in zadoščanjem. V tem mojem mišljenju pa nisem sam, kajti v kolikor sem govoril o stvari s strankinimi somišljeniki in tudi nasprotniki, vedno sem dobil ali izraz navdušenega zadovoljstva ali pa priznanja, da strankin nastop pomeni zdravo silo in moč, ki mora roditi uspeh. Zato pogumno v boj, naše vrste se množijo in stare utrjujejo. Domala vse druge stranke se cepijo in nastopajo v frakcijah, le v naši ni najti simptomov razkrajanja, ki so začetek neslavnega konca, kateremu je posvečenih veliko sedaj nastopajočih strank. — 18. mare bo pokazal, da narodno-socialistična stranka ne spada mednje. — Op. ur. Ta dopis smo prejeli od neznanca, našega skritega somišljenika.

»Naprednjaki« med seboj. »Jutro«, mladinsko glasilo (oficijelne JDS), je poročalo s pikrim komentarjem, da je pokrajinski namestnik Hribar razpustil občinski svet v Kočevju. Včerajšnji »Narod« prinaša demanti te vesti od strani predsedstva pokr. uprave ter pripominja doslovno: Ker nimamo vzroka dvomiti o resničnosti tega demantija, vprašamo, ali je pošteno, ako se spravljajo v javnost zgolj v volilnoagitacijske svrhe vesti, ki so tendenciozno izmišljene? Menimo, da bodi za poštene stranke tudi v volilni borbi poštenost ena izmed glavnih smernic volilne agitacije. — Prav dobro so dali starini (oficijelni Narodni naprednjaki) popra svojim kompanjom v »Naprednem bloku«!

Kdo dela draginjo? Gremij trgovcev v Ljubljani je poročal: Zaradi podraženja v veletrgovinah in tovarnah so ljubljanski trgovci povišali cene v nadrobni prodaji nekaterim predmetom. Od 28. februarja dalje se bodo prodajali na drobno: sladkor: kocke 1 kg 26 Din, sipa 24 Din; cikorijska Franck 1 kg 26 Din, pol kg 13 Din, četrt kg 6.50 Din, osminka kg 4.40 Din; miko: Gazela in Zlatorog: 1 kg 20 Din, Schicht: 1 kg 21 Din; kava: najslabeja, surova: 1 kg 44 Din, najslabeja žgana 1 kg 56 Din; mast, domača 1 kg 42 Din; olje, namizno, liter 32 Din; petrolej, liter 7 Din. — Tako je odločil gremij trgovcev in listi so to suhoparno registrirali. — Veselite se, tovariši, še lepše pride! Pa tudi drugače ni mogoče, dokler imajo kapitalistične stranke vso moč v rokah. Če še sedaj ne sprejemo, po-

tem je popolnoma prav, da se nam tako rodi!...

Boj za pravice železničarjev. — Predsednik Zveze jugoslovanskih železničarjev...

Imenovanje novega velikega župana za ljubljansko okrožje. — Na mesto nasilno vpokojenega vel. župana Baltiča je bil imenovan...

Velikanske poplave v Banatu in južni Srbiji. Iz Vel. Bečkereka in Skoplja prihajajo...

Podporno društvo žel. uslužbencev v Ljubljani javlja na podlagi sklepa občnega zbora...

Prispevki za tiskovni sklad: Zbirka na shodu NSS dne 12. t. m. pri Zupančiču v Ljubljani 150 Din.

Prostovoljni prispevki za prevoz v Judenburgu ustreljenih vojakov 17. pp. — Odbor za prenos l. 1918 vsled upora v Judenburgu...

Odbor za prenos l. 1918 vsled upora v Judenburgu po prekem sodu ustreljenih vojakov blv. 17. p. p.

»Kres«, štev. 12. je izšla s sledečo vsebino: T. Seliškar: Pomlad, Paradni marš proletarcev...

LAHKO NAGNENJE K PREHLAJENJU? Prevelika občutljivost? Bolečine olajšajo in naredi tlo odporno masiranje in umivanje...

Gospodarstvo.

Kolkko je vreden dinar?

Table with 3 columns: Currency, 13. marca, 6. marca. Rows include 100 švic. frankov, 100 franc. frankov, 100 laških lir, etc.

Curiška borza.

Table with 3 columns: Currency, 13. marca, 6. marca. Rows include 100 dinarjev, 100 franc. frankov, 100 laških lir, etc.

Listina uprave.

Tov. M. Z. — Ptuj. V letu 1922 je znašala naročnina Din 30. Ker pa ste vplačali Din 3, 6 in 11, torej skupaj Din 20, ste bili v zaostanku...

Na zadnjem občnem zboru krajevnega organizacije NSS za Dvorski okraj se je izvoljeni odbor na prvi redni seji 7. marca

1923 konstituiral tako-le: Pelan Vladko, predsednik; Dražil Ivan, podpredsednik; Baš Franjo, tajnik; Jarec Janko, blagajnik...

Plačila za »Novo Pravdo« (naročnina in tiskovni sklad) vplačujte s položnicami »Nove Pravde«...

Izdaja konzorcij »Nove Pravde«. Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik Anton Brandner.

ZAMUDITI. tudi Vi ne smete, ampak pojdito takoj in oglejte si velikansko zalogo sukna, volne, platna, cešira, hlačevine, robcev, modrovine...

Konfekcijska tovarna Fran Derenda & Cie., Ljubljana. Pisarna: Emonska cesta 8. telef. interurb. 313. Tovarna: Erjavčeva cesta 2, nasproti dramskega gledališča.

Ljubljanska kartonažna tovarna J. BONAČ-sin v Ljubljani. izdeluje vsakovrstne kartonažne in papirne embalaže za lekarne, kemične tovarne...

JOSIP PETELINC Ljubljana, Sv. Petra nasip 7 (blizu frančiškanskega mostu). Krvavate, srajce, palice, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje

Modna trgovina A. Šinkovic nasl. Soss LJUBLJANA, Mestni trg št. 19 priporoča svojo zalogo pletenih jopic, rokavic, nogavic in zimskega perla. Zelo ugodne cene!

Gradbeno podjetje Ing. DURIČ in DRUG. Ljubljana, Bohoričeva 20.

JADRANSKA BANKA, BEOGRAD. Delniška glavnica: Din 60,000.000.— Rezerva: . . . . Din 30,000.000.— Podružnice: Bled, Caviat, Celje, Dubrovnik, Hercegnovi, Jelsa, Jesenice, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metkovič, Prevalje, Sarajevo, Split, Sibenik, Tržič, Zagreb.

ZALOGA ČEVLJEV DRAGOTIN ROGLIČ MARIBOR, KOROŠKA C. ŠT. 19 lastnega izdelka : I. nagrada in zlata kolajna obrtne razstave, Maribor 1922. „KARO“ Varstvena znamka.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Ustanovljena 1900. Delniška glavnica in rezervni zakladi cca K 150,000.000.— Ustanovljena 1900. Čekovni račun št. 10.509.— Brzojavni naslov; BANKA, Ljubljana. — Telefon št 261 in 413.

O. BERNATOVIC Ljubljana, Mestni trg 5. Konfekcijska trgovina

Naša skrinjica v Ljubljani je druga!

Viničarsko vprašanje in SKZ.

Marsikdo se čudi temu, zakaj je Slov. kmečka zveza toliko nasprotnica Strok. org. viničarjev in zakaj se branijo kmetje proti njej s pobojl.

Stvar je sledeča: Strokovna org. viničarjev za Slovenijo se bori za svoje pravice proti izkoriščevalcem s tem, da je predložila nar. skupščini dne 30. julija l. l. potom nar. posl. NSS, Antona Brandnerja in Ivana Deržiča novi viničarski red, v katerem zahteva, da imej vsak viničar pravico, poleg prostega stanovanja in porabe hlevov, rediti pri dveh oralih vinograde po eno kravo, dve svinji in 5 kokoši, pri dveh do treh oralih po 2 kravi, 3 svinje in 8 kokoši, od treh oralov naprej pa po 3 krave, 5 svinj in 12 kokoši, ne da bi bili všteti mladiči, dokler niso dorasli za prodajo. Za klajo govedu je dolžan skrbeti gospodar. Nadalje mora dobiti vsak viničar na vsak oral vinograde eno tretjino oralne zemlje. V slučaju, da je njiva kopačina, mu pripada dvakrat po ena tretjina oralna. Od vsega pri viničarstvu pridelanega vina mu pritičejo 3% vina srednje kakovosti kot nagrada. Tudi vse pri viničarstvu pridelane tropine so njegove; denarne plače, pa naj dobiva toliko, da mu je zagotovljena eksistenca (to bi bilo za danes poleg vsega prej navedenega 20 K). — Viničarski red zahteva tudi zavarovanje vseh poljedelskih delavcev proti boleznim, starosti, onemoglosti, nezgodam in smrti. Od te zahteve ne odnehamo niti za las.

To so torej glavne točke naših zahtev, katere hočejo farizejski zvezarji uničiti s tem, da obljublajo viničarjem svojo veliko krščansko ljubezen do bližnjega v viničarskem kotičku »Slov. gospodarja« kot slepilo za volitve, ker jim hočejo tako odvzeti njihovo politično veljavo, češ, da naj dajo glasove tej oderuški in pogina vredni organizaciji.

Viničarji! Ali ste res tako kratkovidni, da boste prodali svoje pravice za volilni gulaž in kupico vina stranki, ki preganja vaše zastopnike s poboji, ter da boste ves čas delovanja bodočega parlamenta, t. j. skozi 4 leta naprej stradali?

Viničarji, ravnajte se po industrijskih delavcih! Kakor ti ne morejo biti v organizaciji svojih gospodarjev, tovarnarjev, ravno tako ne morete biti vi v organizaciji Slov. kmečke zveze, ker ta zastopa interese kmeta, ne pa vas!

Ta zadnji klic za volitve vam pa pošilja vaš, od klerikalnih razgrajevcev ves potolčen in poškodovan predsednik. Agitirajte od hiše do hiše, da bo vsak volilec storil svojo dolžnost ter se maščeval nad temi farizeji s tem, da bo oddal svojo volilno kroglico v **predzadnjo skrinjico**, v prid zaradi vas preganjanemu kandidatu Konradu Žnuderlu.

Na Štajerskem in v Prekmurju vrzi vsak svojo kroglico v **deve to** (predzadnjo) skrinjico.

Saj nič ne pomagaj!

Ta misel leži kakor mora in tlačí viničarje. Kakor se jezi popotnik na kamen, ob katerega je butnil z nogo, čeprav to res nič ne pomaga, tako trdi stradajoči trpin od enih volitev do drugih ter niti najmanj ne razmišlja je li ta njegova trditve opravljena ali ne. Čita malo ali pa celo nič, na shode in sestanke ne hodi, ker po njegovem prepričanju to vse ne pomaga nič. Ko pride v gostilno in si malo razdraži živce, začne vpiti in kritizirati, da se bog usmili. Isto dela, kadarkoli pride med tovariše, kakor da bi naj na tem vsi poginili, ki sede na polnih možnjčkih ali pa tudi na ministrskih stolčkih. Res žalostna, toda resnična razvada. In, ker tako vsakdanje zabavljanje nič ne pomaga, si mislijo ljudje, da sploh ni nikakega sredstva, ki bi moglo kaj pomagati. Cenjeni tovariši viničarji in vsi čitatelji mojih vrstic, pravim vam, da obstaja dovolj sredstev, ki morajo pomagati, in ta so: 1. Predvsem čitajte mnogo; 2. vztrajno zahajati k zborovanjem; 3.

vestno rabiti svoje ude, zlasti oči in ušesa ter tehtno presojeti, kaj je prav in kaj ne; 4. namesto, da kritizirate in s tem pohujšujete druge, jih poučujete o organizatoričnem delovanju; 5. zavedajte se, da je potrebno v trenutku najhujšega političnega navala buržujev pa bodi ta še tako hud, vztrajati na svojem mestu, ter s tem pokazati svojo neupogljivost in svoj ideal; 6. odstraniti je treba sebični materializem, proč z mislijo: da le meni dobro gre, drugi naj pa gledajo zase. Vidite tovariši, kdor to trdi, je izdajalec strankinih interesov, ki imajo svoj cilj le v koncentraciji. Čim prijetneje je tvoje življenje, tem bolj moraš gojiti željo do pomoči, da dosežejo isto tudi tvoji sotovariši. Vedi, da tvorijo posamezniki večmilijonski narod, ki ima svoje postave, katere si postavlja sam potom svojih zastopnikov (poslancev in ministrov), in katere ta narod izvoli. Vsakdo pa mora tudi vedeti, da se za vsak zakon v parlamentu glasuje, in da je potrebna zanj večina glasov. Vprašam te dragi delavec; ali se zavedaš, da si član velikega jugoslovanskega naroda? Veš li, da spadaš v vrste nacionalnega proletarijata in da je edina možnost v dosegu tvojega cilja, ako enotno nastopaš pri volitvah, da tako dobiš možnost večine v parlamentu, in tako zlomiš zakone, ki so tebi v škodo. Zapiši si v srce te moje besede, zapriseži v duhu zvestobe in ljubezen do naroda, pojdi v volilni boj za njegovo in s tem tudi za svojo korist, in uvidel boš, da si s tem uničil nesnovano trditve »Vse skupaj nič ne pomaga«, temveč boš lahko vselega obraza trdil: »Če je vse skupaj, tedaj pa le pomaga, da zmaga pravica.« — K. Ž., narodni socialist.

Manifestacija javnih nameščencev v Ljubljani.

V nedeljo so v Ljubljani protestirali drž. nam. z imponantnim shodom proti sramotnemu postopanju vlade, ki je kriva, da so postali njeni uslužbenci pravcati berači.

Govorili so poleg predsednika Osrednje zveze vladni svetnik Šporn, gospa Bartolova, železničarja Žorga in Sovre. Vsi so se strinjali v tem, da odklanja državno uslužbenstvo vsako pomoč v obliki miloščine, pač pa zahteva za pošteno delo pošteno plačilo. Globoko v srce so segale besede gospe Bartolove, ki se je s skrbjo povpraševala: »Kaj bo iz nas, kaj bo iz naše domovine, če se razmere ne izpremene? Na koga se naj obrnemo, ko vlada vse povsod korupcija?« — Navdušeno ste bili sprejeti izjavi obeh železničarjev, da so vsi žel. uslužbenci solidarni z državnimi nastavljenici in pripravljeni ž njimi iti v boj za njihove pravice. — Sprejeta je bila resolucija, katere zahteve izzvenevajo v zahtevi: »Dajte nam jesti, dajte nam stanovanja, dajte nam obleke!« H koncu bi bilo kmalu prišlo do nepremišljenega koraka. Nekdo izmed zborovalcev je zahteval, da se za izpolnitev zahtev od strani vlade stavi termin 16. marc, češ: če vlada lahko čez noč uradnika odpusti, premesti, izda za razne nepotrebne stvari ogromne svote, lahko tudi v enem dnevu najde kredit za zboljšanje gromnega stanja svojih uslužbencev. Tak sklep bi seveda rodil nedogledne posledice. Železničar Žorga je opozoril zbrane na opasnost, da bi morali 16. t. m. popolnoma nepripravljeni izvajati posledice tega koraka, če se vlada ne bi odzvala, in bi si radi nezadostne organizacije le še bolj škodili. Izjavil je, da ostane akcijski odbor v permanenti ter da bo ukrepal sproti vse potrebno. — Nato se je množica mirno razšla. — Treba je bilo res gladi, kakor je povdarjal eden izmed govornikov, da so se strnili vsi drž. nastavljenici za enoten nastop. Če ostanejo složni in dosledni, bodo dosegli vse, kar upravičeno zahtevajo.

THE REX Co., Ljubljana
Gradišče 10. • Telefon št. 268 int.
Original Schapirograph.

Tajinstveni morilec deklet.

(Pravica ponatisa pridržana.)

(Nadaljevanje.)

»Ni prav nič težavnega; tu imam pismo, ki ga izročite možu s krinko.«
»Kaj? Kdo ste, gospodična?«
»Moje ime je pri zadevi povsem postranskega pomena, toda gospod, katerega sem ravnokar omenila, me pozna. Prosim, ugodite vendar moji želji!«

Te besede izpregovori s tako očarujoče moledujočim naglasom, da se tujec ne more še dalje upirati.

»Dajte mi pismo! Vendar na nekaj vas opozarjam, gospodična. Ako tiči za tem kakva vrazja splotka, ste ravnotako brez nade na rešitev zapisani smrti kot deklini v Whitechaplu, ki izkrvave pod Jakovim bodalom!«

»Vse to vem. Vendar vas ponovno zaklinjam, da izročite to pismo možu s krinko,« ter da mlademu možu pismo, katero je potegnila iz nedrij. Tudi mu ne izmakne svoje ročice, katero zaporedoma pomenljivo stisne, in ji šepetaje: »Vaše naročilo izvršim. Vendar še enkrat prevdarite, če ne bi bilo bolje, da opustite svojo namero. Prav žal bi mi vas bilo, resnično — ker ste tako lepa deklica, tako lepa, da še nikoli nisem videl take. Mislite na grozne posledice izdajstva!«

»Ne, ne, vse sem trezno in dobro prevdarila.«

Še enkrat mu seže v roko. Takoj nato sliši, da so se zaprla vrata skrivne sobice.

Tega dne so bili vsi gostje naravnost razočarani nad mrzlično razburjeno vneto lepe natakariče, ki svojih občutkov nikakor ni mogla prikriti. Deklica ni bila ravno preveč prijazna z gosti, zato pa je tembolj nabeto prisluškovala, če in kdaj se vrne tuj gost v sobico brez oken. Vendar poteče dan, ne da se izpolni njen up. Celo noč ne more Bessy zatisniti očesa, kljub temu je zjutraj že na vse zgodaj na svojem mestu v gostil-

ni, kjer zopet v nemirnem pričakovanju sedi povsem sama in vleče na uho vsak šum. Vendar zaman. Dobro ji znanega odpiranja skrivnih vrat ni bilo slišati.

Naenkrat se zazdi Bessy kot bi se plazila mimo gostilniškega okna na dvorišču človeška senca. Pazno gleda na označeno mesto, toda nikjer žive duše. Tedaj pa prileti skozi odprto okence v gostilno pismo, kot bi ga prinesli sami duhovi. Obledeli Bessy obraz postane namah rdeč kot žerjavica. Urno odpre ovoj in čita veselo razburjena:

Cenjena gospodična!

Vaše pismo sem prejel in se Vas še prav dobro spominjam. Vaši želji glede razgovora z menoj prav rad ugodim, vendar vas opozarjam, da bi izdajstvo kaznoval na najgrozovitejši način. Pridite danes ponoči ob enajstih na windsorski most. Tam čakajte pri stebri na levem bregu reke. Vse ostalo se bo že potem uredilo. — Jak.

Sij notranjega veselja spreletava blede obraz lepe deklice, ko prečita obvestilo tajinstvenega moža.

»Torej vendar. Komaj sem še upala, da ga še kedaj vidim, njega, ki ga nikoli ne morem pozabiti, ki je meni, izdajalki prizanesel. Da bi bil že kmalu večer, da odidem na določeno mesto in da govorim ž njim, ki ima v sebi tajinstveno moč.«

Bessy je bila strašno razburjena. Šele dohod gostov prekine njena razmišljanja. Došli gostje, večinoma delavci in mornarji ogovarjajo Bessy z raznimi neslanimi opazkami, na katere pa — kot vedno — sploh ne odgovarja. Zopet se odpro gostilniška vrata. V sobo vstopi postaren mož v zelo elegantni obleki. Na prvi pogled spozna bivša policijska špijona vstopivšega gosta, ki ni bil nihče drugi kot mož, ki je svoj čas s svojim nenadnim nastopom rešil tihotapca.

Prvo misel, ki je navdala Bessy, je bilo vprašanje, če jo bo spoznal, ali ne. Iz njegovega obnašanja se je vsekakor dalo sklepati na to, ker se Clifford smelo približa točilnici.

»Steklenico najboljšega vina, lepa deklica« reče z zoperno prijaznostjo. Bessy mu prinese zahtevano vino.

»Zvedel sem, da ste zopet pri Britanskem levu. Ali bi imeli kaj proti temu, če vam stavim par sprejemljivih predlogov?«

»Svoje besede hranite za primernejše mesto« odvrne Bessy.

»Ah, tako visoka, zakaj pa, lepa deklica? Saj sem vendar tako ljubezniv napram vam.«

»Za tako pozornost se vam prav lepo zahvaljujem.«

Vendar se Clifford ne da tako hitro ugnati v kozji rog.

»V tej beznici vendar ne morete mnogo zaslužiti,« nadaljuje v svoji trmi.

»To je vendar povsem moja zadeva.«

»O, saj se vam ne vsiljujem,« meni Clifford mirno. »Vsekakor pa vzemite v pretres mojo krasno ponudbo, lepo dete, tu imate moj naslov!«

Že hoče Bessy z zaničevanjem vreči Cliffordovo vizitko na tla, kar si premisli, in jo vtakne hitro v predpasnikov žep.

»Tako je prav, to me veseli,« se reži Clifford. Z ostrimi pogledi opazuje lepo deklico, ki mirno sedi za točilno mizo in gostom ne posveča večje pozornosti kot je neobhodno potrebno.

»Ha, to bi bilo nekaj za barona,« govori Clifford sam s seboj. »Deklica mu bo ugajala. Hvala bogu, tudi neznanca mu je. On niti ne slutiti, da je to prav ista deklica, kateri se ima zahvaliti, da je svojčas prebil noč v zaporu. Pa saj to nič ne škodi, nasprotno, zadeva postaja vsled tega dejstva tembolj zanimiva. Škoda, da je deklica tako blede, dočim je preje imela tako lepo cvetoča lica. Morda je njeno bledoto pripisovati bedi in pomanjkanju. Dasi je elegantno oblečena vendar se iz tega ne sme bogve kaj sklepati. Le prevdarno in pretkano znači s svojo namero, Clifford, in ni izključeno, da privedeš lepo Bessy pohotnemu baronu!«

Maščevalčeva zaveznica.

Ura ni še kazala enajst, ko že koraka Bessy Wilkes po samotnem windsorskem mostu, da počaka pri označenem stebri izida nočnega doživljanja. Pazno prisluškuje na vse strani, vendar ne čuje ničesar drugega kakor hitre korake zapoznelih ponočnjakov.

Sedaj bije ura enajst. Nehote se zdrzne Bessy, kajti pri zadnjem udarcu se prikaže iz sence bližnje hiše mož, ki se z naglimi koraki bliža Bessy ter obstane poleg stebra.

»Gospodična Wilkes?« vpraša neposredno.

»Da, jaz sem,« odvrne Bessy potihem. Bessy vidi, da je tujec zavil v svoj plašč, vendar takoj opazi, da to ni mož s krinko, kajti ta je dokaj večji, kot navidezno še mladi tujec, ki se neprenehoma ozira okoli sebe.

»Vaša sreča je, da ste prišli samil!«
»Kar sem v pismu sporočila, je gola resnica,« ga prekine deklica nekoliko razburjena.

»Že dobro, gospodična, o tem ne bom odločal jaz. Ali greste z menoj?«

»Kam me hočete odvesti, gospod?«

»K možu s krinko!«

»Pripravljena sem,« odvrne Bessy, ki hoče slediti tujcu.

»Stojte,« pravi mladi mož, »kar tako ne morete iti z menoj. Samo z zavezanimi očmi vas smem odvesti na kraj, kjer vas pričakuje moj zapovednik.«
Bessy prestrašeno vpraša: »Z zavezanimi očmi?«

»Da, gospodična, to je neizogibno. Izdajstvo nam preti od vseh strani, vsled tega se moramo čuvati, kolikor je sploh mogoče.«

Deklica odstrani pajčolan z obraza rekoč: »Tudi v to privolim.« Tujec potegne hitro iz žepa temno svilen robec in zaveže ž njim Bessy oči. Nato ji zakrije obraz še s pajčolanom, da ne bi kdo sučajno opazil sumljivega postopanja.

(Dalje prih.)

KOPRIVNIŠKI:

Strnimo vrste proletarcev

V »Slov. Narodu« sem čital, da imamo narodni socialisti otežkočeno stališče, ker nam primanjkuje denarnih sredstev za agitacijo in vzdrževanje dnevnika. Jaz sem nasprotnega naziranja. Nikdar ni imela v boju NSS lažjega stališča kakor topot. Res je, da nima sredstev, saj je stranka izkoriščanih proletarcev, res je, da nima dnevnika v agitacijske svrhe, res je pa tudi, da opravlja agitacijo v njeno korist — nasprotno časopisje. Čitajte, tovariši, naše dnevnike in sodite sami! Demokrati, samostojneži in radikalni so sedeli dolga leta skupaj v vladi, poznajo dobro medsebojne dvomljive kupčije, prefrigane zvijače in prevare, s katerimi so slepili drug drugega, osebno pa lastne volilce, ter jih odkrivajo brez stramu, podtikajo drug drugemu sebična dejanja in namigavajo na razne koruptne afeze, ki jih ne manjka nobeni izmed omenjenih strank. Posebno »Jutranje Novosti« in »Jutro« bljuvata strupen žolc drug na drugega, pač vredna brata v terorju in korupciji. Isto velja o glasilih SLS in NLS. Tudi tu so si zlezli pripadniki dr. Korošca in dr. Šušteršiča, ki se poznajo še iz časov blagopokojne Avstrije do dna pokvarjenih duš, pošteno v lase. Tudi ti so si podobni drug drugemu kakor dinar dinarju, kar kaže umazano perilo, ki ga pero pred celim svetom brez stida in kesa. Da postane slika še jasnejša, je treba vzeti v roke še evangelije Kristanovih apostolov v »Napreju«, »Enakosti«, »Zarji« i. dr. Tudi ti se poznajo temeljito med seboj, saj sta jih izučila ista mojstra. Bili so priče poveličanja svojih učencev in ju posnemajo v besedi in dejanju. NSS pa pripoznajo celo nasprotniki, da se ni omadeževala, da so njeni prvoboritelji nesebični in nekoruptni. S takimi očitki potemtakem ni mogoče priti do živega stranki, ki drži visoko neoskrunjeni prapor, da se klanjajo celo nasprotne »Jutranje Novosti« pred njim. Zato se poslužujejo nasprotniki tukaj drugačnih sredstev.

»Tabor« n. pr. piše, da so vsi trezno misleči narodni socialisti že spoznali, da je sedanjí boj brezuspešen, ker ne morejo nikjer upati na mandat. Zato so se odločili glasovati za JDS. Dasi ravno je namen članka tako prozoren, da ne verjamem, da bi mogel sploh kak tovariš nasesti izvajanjem, hočem navzlic temu opozoriti gospodo okoli »kmečko-obrtne zveze« vulgo JDS na znani naravni proces. Izkušnja uči, da ne razpada nikdar zdravo živo bitje. Razkraja pa se in leze narazen le gniloba. Na prstih ene same roke moremo prešteti vse tiste koristolovce, ki pa v srcu niso bili nikdar narodni socialisti, ki so zapustili naše vrste. Nasproti pa uhaja na tisoče demokratskih pristašev v razne druge stranke. Nemalo bivših demokratov je rešilo čast in poštenje iz demokratske gnilobe k nam, ki nam velja baš to dvoje nad vse. Večina piškavih demokratskih uhačev pa je prešlo v druge istotako gnile stranke. Demokratske vrste se krčijo od dne do dne bolj, naše pa se jačijo. Vse kar misli trezno, vsi ki ljubijo svobodo, enakopravnost in pravico bolj kot trenutni dobiček in temu sledeče zatiranje, zapostavljanje in krivico, vsi ti prihajajo k nam od vseh strani in iz vseh strank. Zato nas ni strah izida volitev. Taki članki ne morejo vzbuditi malodušnosti v naših vrstah!

Posebno poglavje tvori »šlager« o pomenu in vrednosti velikih strank v državi. Demokrati, ki se čutijo od dne do dne bolj osamele in si v Sloveniji menda niti enega mandata ne bodo izbojevali, opuščajo že šklicevanje na veliko stranko, tembolj pa naglašajo radikalni svojo moč. Na znanem dr. Stojadinovičevem shodu v Mariboru je povdarjal posebno dr. D., da bo NRS, ki ima danes vso oblast in vsa sredstva države v rokah, obdržala moč, če ne zlepa, pa zgrda! Značilne so besede srezkega kandidata NRS, tako značilne, da si jih je treba ogledati od blizu. Država — skupina vseh strank in slojev — je po mnenju tega prvaka ravno do-

bra, da prispeva sredstva za NRS, za skupino ljudi, ki ne tvori niti šestino jugoslovanskega prebivalstva. Pet jugoslovanskih robotov je potemtakem določenih, da delajo tlako vsakemu radikalnemu in mu stavijo na razpolago sredstva, da more igrati gospoda. V resnici pa je stvar seveda še slabša. Lep pojem imajo radikalni o državi, enakopravnosti itd.! Ta cilj pa hočejo doseči zlepa ali zgrda t. j. s silo! Z gotovostjo lahko trdim, da se jim ne bo posrečilo ne prvo, ne drugo. Narod, ki je okusil sad svobode in ima le količkaj samozavesti v sebi, ne bo prostovoljno nikdar več klonil glave v sužnost, stranka pa, ki grozi s takimi sredstvi, se bo razbila, kakor se je uničila demokratska skupina, ki je delala na isti način. Vihar ogorčenja, ki ga je žel za svoja izvajanja g. dr. D., naj pouči današnje vladodržce, da ni NRS nad državo, temveč ima svoj pomen le, v kolikor hoče vse sile žrtvovati v dobrobit države in vseh državljanov. Sicer pa je dobro, da smo spoznali iz besed radikalnega prvaka cilje in namene v »Jutr. Novinah« toliko hvalisane NRS.

Pa, recimo, da bi bilo nar. rad. voditeljem res ležeče na dobro urejeni državi kot cilju, vrednemu najvišjega stremjenja! Recimo, da bi hoteli slovenski radikalni res izboljšati nevdružni, položaj javnih nameščencev in drugih izkoriščanih slojev! Ali bi mogli svoja načela uveljaviti v masi srbskih radikalnih poslancev? Ali bi se jim ne godilo kakor prof. Reisnerju v demokratskem klubu? Roke bi jim bile vezane. Ukloiniti bi se morali večini, ki bi jih tudi dosledno preglasovala. Sicer je pa dobro, da izvemo iz ust radikalnega prvaka, da ta volja niti ne obstoja.

Velika stranka stori lahko veliko dobrega, ako imajo poslanci dobro voljo izboljšati razmere. Dobro voljo pa kažejo le tisti, ki trpe sami pod pritiskom razmer in imajo čut za občo korist. Nikdar pa se ne smemo zanašati na ljudi, ki iščejo pri tem osebno korist. Oglejte si pa sedaj dobro plačane agitatorje različnih strank! Poslušajte zgovorne besede, ki se jim cede iz ust, in takoj uvidite, da jim mnogobesednost ne gre od srca! Primerjajte ž njimi našega Brandnerja, Deržiča i. dr.! Tu ne najdete v govorih raznih odvetniških »knifov« in zavijanja resnice, tu je doma čista istina, ki se kaže v brezmejnem rodoljubju in v pristnem sočustvovanju s trpečimi sloji. Žar besede pride iz srca in seže globoko v srce. Tu je življenje, tam — banalna gledališka predstava.

Velike stranke naj bi bile edine poklicane reševati državo in zastopati koristi najrazličnejših stanov. Ta rek čitamo dan za dnem v radikalnih glasilih. Vsakokrat se pri čitanju spomnim na kmeta, ki je pozval s ceste večjo skupino delavcev, da mu pomorejo preváliti težko skalo z mesta. Može se lote dela, se upirajo v kamen, da ga odrinejo, ovirajo pa drug drugega pri poslu, naposled se spro, puste kmeta in skalo ter odidejo zopet po svojih opravkih. Nevoljno zamrmra kmet v brado, se loti sam opravila, spodkoplje kamen, poišče močen drog, ga potisne pod skalo ter se upre z vso silo ob vzvod. Kmalu se začne gibati tovor ter se preváli z mesta. Ko opazijo delavci uspeh, mu pride zopet dva na pomoč in — glej, čez nekoliko časa je težka zapreka na določenem mestu. Istotako more en sam delavoljen in razumen politični delavec doseči večje uspehe, kot močna skupina ljudi, ki nima zanimanja ali pa niti razumevanja za stvar.

Zato, proletarci, strnimo vrste! Naša stranka napreduje, naša misel zmaga! Vsi na delo za dobro urejeno državo, ki bo nudila poštemu delu pošteno plačilo. Tako država hoče NSS. Zato v nedežlo vsi na volišče, da pokažemo svetu silo narodno-socialistične misli, ki si osvaja korak za korakom jugoslovansko ozemlje. Čim silnejša bo NSS, tem lepša bo naša bodočnost v pravični in srečni Jugoslaviji. Za to nam jamčijo naši prvoboritelji!

Brandner — Deržič — Juvan!

Koliko je verjeti kapitalističnim časopisom?

Resnice naši kapitalistični časopisi niso pisali nikoli. Njihova naloga je bila in bo, da vodijo delovno ljudstvo za nos, da ga more potem kapitalizem popolnoma izrabljati. Kar pa lažejo kapitalistični listi te dni, to presega vendar že vse meje.

Vzemimo en slučaj.

V K... na pr. se je vršil volilni shod klerikalne stranke. O tem shodu piše »Slovenec«: Shod SLS v K... je bila sijajna manifestacija za SLS. Ljudstva se je nabralo toliko, da so bili obširni prostori daleko premajhni. Ljudstvo je bilo silno navdušeno, pritrjevalo je glasno govornikom in vsi do zadnjega so izjavili, da bodo volili 18. marca SLS.

O istem shodu piše n. pr. »Jutro«: Klerikalni shod v K... je bila velikanska pomolijada za SLS. Zbranih je bilo kakih 20 ljudi, ki pa so glasno ugovarjali klerikalnim govornikom. Ta shod je jasno pokazal, da klerikalizem umira.

»Kmetijski list« piše: Klerikalni shod v K... je jasen dokaz, da so klerikalci doigrali svojo umazano vlogo. Župnik, kaplan in mežnar so cel dan agitirali za shod, toda nanj je prišlo samo 10 klerikalcev, drugi pa so bili vsi pristaši naše Samostojne kmetijske stranke. Ko je klerikalni kandidat začel govoriti, je nastal tak hrušč, da je moral takoj utihniti. Nato je vstal naš pristaš Tonček Beži in govoril zbranim volilcem tako prepričevalno, da so mu pritrjevali tudi navzoči klerikalci. Vsi do zadnjega so izjavili, da bodo volili 18. marca SKS.

»Jutranje Novosti« pišejo: Klerikalci na umiku, radikalna stranka zmaga. Klerikalci so doživeli v K... velik poraz. To je seveda v prvi vrsti zasluga radikalne stranke. Radikalna stranka je začela prodirati po dežel in ljudstvo se zaupno obrača do nje. V Sloveniji še do sedaj ni bilo stranke, ki bi razen obljub delila že pred volitvami denar. To, vse hvale vredno navado je uvedla šele radikalna stranka. Vendar enkrat ena stranka, ki deli denar, pravijo ljudje! Tudi na shodu v K... je bilo veliko navdušenje za radikalno stranko. Živijo Pašič, živijo dinarji, so vplili navdušeni volilci. Kakor nam poroča naš zaupnik, bodo volili 18. marca vsi radikalno stranko.

Tako približno pišejo kapitalistični listi. Kateri lažejo, kateri pišejo resnico? Bog ve. Mi pravimo, da lažejo vsi, in še kako lažejo! Prinesli smo le en primer, da odpremo našim ljudem oči. Kakor lažejo sedaj, tako bodo lagali v bodoče in vodili delovno ljudstvo za nos.

Stanovski pokret javnih nameščencev.

Načelstvo Narodno-socialistične stranke je prejelo sledeči dopis: Podpisani odbor si vam usojta predložiti v zmislu sklepa izrednega obnega zbor resolucije društva konceptnih uradnikov politične uprave v Sloveniji s povabilom, da izrazite svoje stališče napram njim še pred volitvami.

Resolucije,

sprejete na izrednem občnem zboru političnega konceptnega uradništva dne 7. marca t. l.

Izredni občni zbor je ugotovil, da je gmotni položaj državnih nameščencev v obče in med njimi političnih konceptnih uradnikov posebej tako bešen in obupen, da so nameščenci pred neizogibno katastrofo; sedanjí prejemki ne zadostujejo pri vladajoči draginji niti za golo preživljanje, dočim trgovci in drugi odrekajo radi prezadolženosti uradništva vsak kredit tudi za najnujnejše potrebe n. pr. živila in obleko. Radi tega se politični konceptni uradniki izrekajo za solidarne z drugimi državnimi nameščenci ter se pridružujejo v boju za korenito zboljšanje gmotnega položaja vsaki akciji tudi do najskrajnejših sredstev.

1. Izredni občni zbor zahteva, da se takoj:

1. vzakoni službena pragmatika,
2. zvišajo z novo uredbo izenačene draginske doklade za 150 odstotkov, ukine maksimiranje rodbinskih doklad ter razveljavijo vse omejitve, ki dajejo dokladam značaj miloščine,

3. izplača izdaten nabaven prispevek,

4. reši stanovanjsko vprašanje državnih nameščencev,

5. razširi veljavnost določb člena 282. finančnega zakona za proračunsko leto 1922-23 na vse državne nameščence v cel državi.

II. Izredni občni zbor:

1. soglasno in z vso odločnostjo zahteva z ozirom na jurisdikcijo v zasebnopravnih in javnopravnih zadevah, ki je zvezana s službo upravnega uradnika z fakultetno izobrazbo, funkcijsko doklado vsakokrat v isti izmeri, kakor jo uživajo sodniki, in to za ves čas, odkar se je pripoznala sodnikom.

2. Sklene se, naj se naprosi vlada, da izvršuje premeščanja z ozirom na težke gmotne posledice, ki so zvezane s premeščitvijo za prizadetega, le v najnujnejših slučajih po zaslišanju o eventualnih protirazlogih, ki naj se vpoštevajo,

3. sklene, da se naprosi vlada, naj izvrši napredovanje upravnega uradništva na podstavi določb člena 126/1 zakona o drž. računovodstvu v najširšem obsegu ter ustvari tudi za to budžetsko možnost, posebno, ker se napredovanja v zadnjih letih niso izvrševala v dovoljni meri.

4. zahteva, naj se dnevnične, potne in druge pristojbine za izvršitev službe izven uradnih prostorov

a) izenačijo s pristojbinami, kakor jih uživajo drugi uradniki s fakultetno izobrazbo,

b) da se sedaj veljavne postavke v smislu naredbe z dne 30. septembra 1920, D. R. br. 96.000 Službene Novine šte. 222, zvišajo na 400 odstotkov, kadar se vrši služba v javnopravnem interesu, ako se vrši ista v interesu in na stroške stranke, naj se računajo pristojbine po advokatskem tarifu,

5. predlaga vladi v razmišljanje, kako naj politični konceptni uradniki krijejo stroške, katere jim nalaga njihova služba za reprezentance in izvedbo zaupnih poslov.

— V Ljubljani, dne 10. marca 1923. Za odbor: Sporn t. č. predsednik. Narte Velikonja t. č. tajnik.

Pozdravljamo iskreno odločen nastop društva in povdarjamo, da je naša stranka z vso silo delala na to, da pride do enotnega nastopa za zaščito pravic javnih nameščencev. Naša stranka bo z vsemi močmi podpirala vsako akcijo, da se odpravi nečloveška beda med javnimi nameščenci.

Sporočilo

kandidata Konrada Žnuderla vsem zatiranim stanovom, zlasti v Ptufskem in Ormožkem okraju.

Vsakemu človeku mora biti znano, da je Narodno-socialistična stranka edina, ki se bori zgolj za siromake. Ona ne poseduje milijonskih fondov za volitve, da bi z njimi vzdrževala na stotine plačanih volilnih agentov, temveč je navezana na idealne in poštvene pristaje, ki po možnosti širijo našo idejo in naš program, ne da bi zahtevali za to odškodnino ali nagrado. — Moj načrt je bil, da pridem kot vaš kandidat zadnji teden pred volitvami v Ptufski in Ormožki okraj. Toda to so prepričali pobožni klerikalci s tem, da so me dne 12. t. m. napadli na viničarskem shodu v Št. Ilju ter me telesno tako poškodovali, da sem se moral vrniti. Poškodbe so zdravniško ugotovljene.

Slovenska ljudska stranka in njena »Kmečka zveza« se odključeta po surovih napadih na eni strani, pri tem ko na drugi strani agitirata za Najsvetejšim. Saj pravi Glasnik presv. srca Jezusovega v tretji številki t. l., da naj vsak volilec položi svojo volilno kroglico v presv. srce Jezusovo, potem pa naj jo vrže v njihovo krščansko volilno škrinjico. — Vsak veren kristjan obsoja tako početje kot bogoskrunstvo najhujše vrste, ti ljudje morajo biti popolne verske propalice. Povejte to vsem poštemim in krščanskim mislečim volilcem, ki naj napravijo konec tej bogokletni lumpariji s tem, da vržejo svojo volilno kroglico v škrinjico zatiranih stanov (izmed katerih je rojen tudi Kristus). Ta škrinjica je predzadnja — z modro kandidatno listo. Naj vam velja izrek: Ta plava je za trpina ta prava! Tako se bodo izpolnile besede, da bodo prišli časi, ko bodo prvi poslednji — in poslednji prvi. — Konrad Žnuderl.

S sedanjim položajem nezadovoljni, do skrajnosti izkoriščani, volite vsi zastopnike edine zaščitnice trpinov — NSS!